

[opis]

W podręczniku zawarto przegląd wybranych – najważniejszych – kierunków rozwoju współczesnej myśli ekonomicznej, szkół teoretycznych, sylwetek ich twórców i znaczenia ich dociekań teoretycznych dla dalszego rozwoju nauk ekonomicznych. Podręcznik skierowano do czytelników mających wiedzę ekonomiczną, ale niemających uporządkowanego oglądu dróg ewolucji dociekań ekonomicznych, zwłaszcza wywodzących się z kręgów cywilizacji śródziemnomorskiej (euro-amerykańskiej).

[spis]

Wstęp 9

1. Powstanie ekonomii jako nauki i periodyzacja rozwoju myśli ekonomicznej 11

1.1. Przyczyny wyodrębnienia się ekonomii jako nauki i jej przedmiot 11

1.2. Przyczyny periodyzacji dociekań ekonomicznych 16

1.3. Kryteria periodyzacji rozwoju myśli ekonomicznej 19

1.4. Główne etapy rozwoju myśli ekonomicznej 22

2. Problemy poznawcze i pojęciowe dociekań ekonomicznych 26

2.1. Ekonomia normatywna i pozytywna 27

2.2. Wyjaśnienie zjawisk w ekonomii 27

2.3. Rola modeli w naukach ekonomicznych 28

2.4. Wybór teorii ekonomicznych 30

2.5. Ekonomia empiryczna 31

2.6. Badanie przyczynowości 32

3. Myśl starożytna i średniowieczna w rozważaniach ekonomicznych 35

3.1. Tło społeczno-gospodarcze i ogólna charakterystyka myśli ekonomicznej świata antycznego i średniowiecza 35

3.2. Poglądy społeczno-ekonomiczne Platona i Arystotelesa 36

3.3. Ogólna charakterystyka średniowiecza 41

3.4. Ogólna charakterystyka średniowiecznej nauki społecznej Kościoła 43

- 3.5. Poglądy społeczno-ekonomiczne Tomasza z Akwinu 45
- 4. Merkantylnizm i prekursorzy ekonomii klasycznej 48
 - 4.1. Tło historyczne i społeczno-polityczne oraz ekonomiczne merkantylnizmu 48
 - 4.2. Merkantylnizm jako pierwsza doktryna interwencjonizmu państwowego i pierwsza doktryna polityki imperialno-kolonialnej 51
 - 4.3. Ogólna charakterystyka poglądów merkantylnistycznych 52
 - 4.4. Koncepcje ekonomiczne bulionizmu 54
 - 4.5. Główne odmiany narodowe i przedstawiciele merkantylnizmu 56
 - 4.6. Poglądy ekonomiczne i społeczno-polityczne w merkantylnizmie właściwym 59
 - 4.7. Polityka ludnościowa w merkantylnizmie 64
 - 4.8. Poglądy ekonomiczne i znaczenie twórczości Williama Petty'ego i Richarda Cantillona 65
- 5. Myśl fizjokratyczna 68
 - 5.1. Tło historyczne powstania fizjokratyzmu 68
 - 5.2. Narodziny i podstawowe założenia filozoficzne, teoriopoznawcze oraz metodologiczne fizjokratyzmu 69
 - 5.3. System teoretyczny fizjokratyzmu 71
 - 5.4. Stosunek fizjokratyzmu do merkantylnizmu i prekursorów ekonomii klasycznej 74
 - 5.5. Rola fizjokratyzmu w dalszym rozwoju myśli ekonomicznej 76
- 6. Główne elementy ekonomii klasycznej 80
 - 6.1. Tło społeczno-historyczne powstania i rozwoju szkoły 80
 - 6.2. Znaczenie idei porządku naturalnego – sposób pojmowania praw ekonomicznych. Ahistoryzm 81
 - 6.3. Ideologia liberalizmu gospodarczego 83
 - 6.4. Główne etapy rozwoju klasycznej teorii wartości 84
 - 6.5. Struktura poglądów ekonomicznych Adama Smitha 85
 - 6.6. Metoda badawcza Adama Smitha 86

- 6.7. Istota bogactwa w ujęciu Adama Smitha oraz jego teoria produkcji jako krytyka merkantylizmu 88
- 6.8. Teoria wartości Adama Smitha 89
- 6.9. Teoria wartości Davida Ricardo. Krytyka twierdzeń Adama Smitha 92
- 6.10. Problem transformacji w teorii ekonomii 95
- 6.11. Teoria podziału dochodu (produktu) społecznego w ujęciu Adama Smitha i Davida Ricardo 97
- 6.12. Rozwój (wzrost) gospodarczy w ujęciu Adama Smitha i Davida Ricardo 99
- 6.13. Teoria handlu zagranicznego (teoria kosztów komparatywnych) Davida Ricardo 101
- 6.14. Poglądy Davida Ricardo na problemy realizacji i kryzysu w kapitalizmie i ich recepcja 102
- 6.15. Elementy dorobku Jeana-Baptiste'a Saya 103
- 6.16. Poglądy ekonomiczne Thomasa Malthusa 104
- 6.17. Znaczenie dorobku ekonomii klasycznej dla dalszego rozwoju myśli ekonomicznej 106
- 7. Ekonomia postklasyczna i myśl okresu przejściowego 108
 - 7.1. Koncepcje Jeana Simonde de Sismondiego jako przykład krytyki systemu kapitalistycznego z pozycji drobnomieszczańskich 108
 - 7.2. Przyczyny rozwoju i ogólna charakterystyka ekonomii postklasycznej 109
 - 7.3. Próby rozwoju teorii klasycznych w twórczości przedstawicieli ekonomii postklasycznej 110
 - 7.4. Nowe elementy teoretyczne w koncepcjach ekonomii postklasycznej 111
 - 7.5. Dorobek Johna Stuarta Milla i jego znaczenie dla rozwoju myśli ekonomicznej 112
- 8. Szkoła historyczna w myśli ekonomicznej 114
 - 8.1. Tło historyczne 114
 - 8.2. Prekursorzy szkoły historycznej 115
 - 8.3. Starsza szkoła historyczna 117
 - 8.4. Młodsza szkoła historyczna 118
- 9. Instytucjonalizm, neoinstytucjonalizm i Nowa Ekonomia Instytucjonalna 124

- 9.1. Instytucjonalizm 124
- 9.2. Neoinstytucjonalizm 129
- 9.3. Nowa Ekonomia Instytucjonalna 132
- 10. Szkoła psychologiczna w XIX-wiecznej myśli ekonomicznej 136
 - 10.1. Nurt subiektywno-marginalistyczny w teorii ekonomii 136
 - 10.2. Szkoła psychologiczna 139
 - 10.3. Znaczenie ujęcia psychologicznego w XIX-wiecznej teorii ekonomicznej 144
- 11. Ekonomia równowagi ogólnej 145
 - 11.1. Geneza ekonomicznej szkoły matematycznej 145
 - 11.2. Teoria równowagi ogólnej Leona Walrasa 147
 - 11.3. Koncepcja nauki ekonomii Leona Walrasa 151
 - 11.4. Koncepcja krzywych obojętności Vilfreda Pareto jako próba obiektywizacji teorii krańcowej użyteczności 152
- 12. Ekonomia neoklasyczna i współczesna myśl neoklasyczna 154
 - 12.1. Alfred Marshall i John Bates Clark jako twórcy ekonomii neoklasycznej 154
 - 12.2. Przedmiot ekonomii i jej główne zagadnienia badawcze według Alfreda Marshalla 155
 - 12.3. Teoria krańcowej produktywności i marginalna teoria podziału Johna Batesa Clarka oraz ich znaczenie dla dalszego rozwoju ekonomii 157
 - 12.4. Wybrane elementy szwedzkiej szkoły ekonomicznej 160
 - 12.5. Kierunki rozwoju współczesnej myśli neoklasycznej 163
- 13. Ekonomia dobrobytu 167
 - 13.1. Geneza ekonomii dobrobytu we współczesnej ekonomii 167
 - 13.2. Dziedzina i zakres problemowy współczesnej ekonomii dobrobytu 168
 - 13.3. Znaczenie koncepcji optimum Vilfreda Pareto oraz twierdzenia Arrowa-Debreu 171
 - 13.4. Funkcje użyteczności i dobrobytu oraz kryteria podziału w ekonomii dobrobytu 173
- 14. Myśl keynesowska i pokeynesowska 176

14.1. Geneza i krytyka współczesnej ekonomii keynesowskiej	176
14.2. Kierunki rozwoju współczesnej ekonomii pokeynesowskiej	183
14.3. Wybrane elementy rozwoju współczesnej ekonomii neokeynesowskiej	187
15. Socjalizm utopijny i myśl socjaldemokratyczna	190
15.1. Geneza socjalizmu utopijnego i myśli socjaldemokratycznej	190
15.2. Główne poglądy przedstawicieli socjalizmu utopijnego	192
15.3. Wybrane elementy socjalizmu ricardiańskiego	195
15.4. Wybrane elementy myśli socjaldemokratycznej i rewizjonistycznej po 1864 roku	196
16. Marksizm i myśl pomarksowska	199
16.1. Źródła inspiracji	199
16.2. Teoria rozwoju społeczno-gospodarczego	202
16.3. Teoria wartości i teoria wartości dodatkowej	204
16.4. Ewolucja myśli pomarksowskiej	208
17. Ekonomia rozwoju	211
17.1. Geneza, źródła inspiracji i ewolucja ekonomii rozwoju	211
17.2. Wiodące teorie ekonomii rozwoju	215
18. Wybrane metodologiczno-poznawcze problemy współczesnej ekonomii	222
18.1. Pokryzysowa krytyka ekonomii	222
18.2. Problemy związane z pomiarem dobrostanu	224
18.3. Pomiar w badaniach ekonomicznych	226
18.4. Polityka gospodarcza oparta na faktach	227
18.5. Refleksyjność modeli ekonomicznych	229
Zakończenie	231
Literatura	232
Spis rysunków	238

Spis tabel 239

Skorowidz nazwisk 240